

MONITOR PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ A JUDIKATURY

(A) PRÁVNÍ PŘEDPISY

(1) NÁVRH ZÁKONA O HROMADNÉM ŘÍZENÍ A NOVELA OBČANSKÉHO SOUDNÍHO ŘÁDU

- Dne 24. června 2024 byl ve Sbírce zákonů vyhlášen zákon o hromadném řízení včetně novely souvisejících zákonů, jejichž cílem je transponovat do českého právního řádu směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2020/1828 a zavést tak možnost společného vymáhání stejných či obdobných nároků v jediném civilním soudním řízení. O tomto návrhu jsme Vás již informovali v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíce leden, srpen a září 2023 a únor a duben 2024.
- V hromadném řízení se budou moci projednávat pouze spory vyplývající z právních poměrů mezi podnikatelem a spotřebitelem, přičemž k takovému řízení by byl příslušný v prvním stupni Městský soud v Praze. Zákon počítá se subsidiárním užitím úpravy občanského soudního řádu. Podle znění zákona se za spotřebitele považuje i podnikatel zaměstnávající méně než 10 osob, jehož roční obrat nepřevyšuje 50 milionů Kč.
- Hromadná žaloba by měla být osvobozena od soudního poplatku a žalobcem bude moci být pouze buď (1) právnická osoba, která je zapsána do seznamu oprávněných osob podle zákona o ochraně spotřebitele (tj. organizace, jejímž hlavním účelem je zájem na ochraně práv nebo oprávněných zájmů spotřebitelů), nebo (2) skupina více takových právnických osob společně. Žalobce bude muset být zastoupen v hromadném řízení advokátem. Žalobce by podáním žaloby jednal v zájmu skupiny o počtu minimálně 10 členů, jejichž tvrzená práva či oprávněné zájmy by měly podobný skutkový a právní základ.
- Prostřednictvím této žaloby by mělo být možné se domáhat ochrany práv a oprávněných zájmů, které vznikly po 24. listopadu 2020.
- V souvislosti s přijetím zákona o hromadném řízení je také významným způsobem novelizován občanský soudní řád. Nově bude možné žalovanému doručit platební rozkaz do vlastních rukou fíci, a to v případě doručování do datové schránky. Pokud bude doručováno jiným způsobem, bude náhradní doručení nadále vyloučeno. Nově bude dále možné vydat elektronický platební rozkaz pro neomezeně vysoké peněžité plnění. Doposud byla stanovena limitace pro vydání elektronického platebního rozkazu částkou do 1.000.000,- Kč.
- Zákon o hromadném řízení i související novely zákonů nabudou účinnosti 1. července 2024.

(2) NOVELA OBČANSKÉHO ZÁKONÍKU A SOUVISEJÍCÍCH ZÁKONŮ I

- Vláda předložila poslanecké sněmovně návrh novely občanského zákoníku, která by měla zjednodušit a zrychlit rozvod manželství a úpravu poměrů nezletilého dítěte na dobu po rozvodu.

- Novela by měla zrušit požadavek na zjišťování příčin rozvratu manželství. Příčiny rozvratu soud bude zjišťovat pouze tehdy, jestliže manžel, který návrh na rozvod nepodal a na rozvratu manželství se převážně nepodílel, namítá, že by mu rozvodem byla způsobena zvláště závažná újma s tím, že mimořádné okolnosti svědčí ve prospěch zachování manželství. To rovněž platí i pro situace, kdy manžel požaduje, aby soud stanovil výživné mezi rozvedenými manžely nebo také v některých případech při vypořádání společného jmění manželů. Zároveň by mělo být označení rozvodu bez zjišťování příčin rozvratu nahrazeno novým pojmem smluvený rozvod.
- Novelou by se měla zároveň zrušit u smluveného rozvodu podmínka spočívající v odděleném soužití manželů po dobu minimálně šesti měsíců. Pokud by se tedy jednalo o společný návrh obou manželů a byly by splněny zákonné podmínky, tj. manželství by trvalo minimálně jeden rok, manželé by předem upravili své majetkové poměry a dohodli se na úpravě poměrů jejich nezletilých dětí na dobu po rozvodu (a soud jejich dohodu schválil), měla by být v takových případech zavedena nevratitelná domněnka kvalifikovaného rozvratu a jeho existence by se dále nezjišťovala.
- Dále by mělo být možné upustit od výsledku manželů, jestliže souhlas s rozvodem a jejich vzájemná shoda na trvalém, hlubokém a nenapravitelném rozvratu manželství vyplývá už z jejich písemných podání, nebo ze shodných tvrzení při jednání, o jejichž pravosti a pravdivosti nemá soud pochyb. Soud by měl ovšem i po novele tyto manžele vyslechnout, pokud by jejich rozvod mohl být v rozporu se zvláštním zájmem dítěte.
- Nově by soud též nemusel obligatorně usilovat o smíření manželů. Soud by měl o smíření manželů usilovat pouze tehdy, jsou-li oba manželé na jednání přítomni, a pokud je to vzhledem k okolnostem účelné.

(3) NOVELA ZÁKONA O PŘEMĚNÁCH OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ A DRUŽSTEV

- Dne 19. června 2024 byla ve Sbírce zákonů vyhlášena novela zákona o přeměnách obchodních společností a družstev, která má do českého právního řádu transponovat směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2019/2121. O této novele jsme Vás již informovali v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc květen a srpen 2023 a únor a květen 2024.
- Do sbírky listin zúčastněných společností bude nově nutné minimálně 1 měsíc před schválením přeměny valnou hromadou zakládat vyjma projektu přeměny také upozornění pro věřitele, zástupce zaměstnanců, případně zaměstnance a společníky nebo členy na jejich práva podle zákona o přeměnách. Tuto povinnost bude možné splnit zveřejněním těchto dokumentů na internetových stránkách zúčastněných společností. Společnosti povinné zpřístupňovat informace veřejnosti by musely tyto dokumenty zveřejňovat na internetových stránkách vždy. V případě přeshraniční přeměny by bylo nově potřeba zveřejnit také prohlášení statutárního orgánu české zúčastněné společnosti ohledně její finanční situace ke dni, který by nesměl předcházet dni uložení listin.
- Jednou z hlavních změn bude zavedení nového druhu rozdělení vyčleněním, při kterém nově místo společníků, jak je tomu u odštěpení, získá na nově vznikající nebo již existující nástupnické společnosti podíl přímo rozdělovaná společnost, která by nezanikala. Vyčleněná část jmění rozdělované společnosti by tak přecházela na nástupnickou společnost výměnou za podíl či podíly, vzhledem k množství nástupnických společností.
- Nově bude konečnou účetní závěrku ke dni předcházejícímu rozhodnému dni povinna sestavit také: 1) nástupnická společnost při fúzi sloučením nebo rozdělení sloučením, 2) rozdělovaná společnost při rozdělení vyčleněním, a 3) zanikající společnost při převodu jmění na společníka. Dále pak zahajovací rozvalu k rozhodnému dni bude povinna sestavit také rozdělovaná společnost při rozdělení vyčleněním a přijímající společník při převodu jmění na společníka.

- Přijatá verze již neobsahuje zamýšlenou úpravu schvalování přeměn veřejně obchodovatelných společností (dále jen **Kótované společnosti**), tzv. Lex ČEZ, prostřednictvím které měla nově stačit většina 75 % akcionářů místo stávajících 90 % k realizaci přeměny formou rozdělení u Kótované společnosti.
- Novela také zpřesňuje provedení přeshraničních přeměn, kdy by se např. nově do sbírky listin zakládalo také osvědčení pro přeshraniční přeměnu a notář by mohl požádat o ustanovení znalce na přezkum navrhované přeměny, pokud by nabyl podezření ohledně podvodného účelu přeměny nebo obcházení právních předpisů aj.
- Novela nabyde účinnosti 19. července 2024.

(4) NOVELA TRESTNÍHO ZÁKONÍKU

- Dne 19. června 2024 byla ve Sbírce zákonů vyhlášena novela trestního zákoníku, která zejména přináší změnu v pojetí trestného činu znásilnění. O této novele jsme Vás již informovali v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc prosinec 2023 a duben 2024.
- Podle nového pojetí by se mělo jednat o trestný čin znásilnění, pokud pachatel vykoná s druhou osobou proti její seznatelné vůli (případně druhého donutí nebo zneužije jeho bezbrannosti) soulož nebo jiný pohlavní styk provedený způsobem srovnatelným se souloží. Koncept znásilnění jako silou vynuceného pohlavního styku se tak nahrazuje konceptem pohlavního styku nesouhlasného. Podmínka “proti seznatelné vůli“ by měla být postavena na koncepci, že druhá osoba aktivně projevila nesouhlas (nebude se tedy presumovat nesouhlas bez dalšího), a to navenek jakýmkoli rozpoznatelným způsobem, verbálně i neverbálně.
- Dále dle novely vznikne nová povinnost soudů přihlížet při posuzování závažnosti trestného činu k prohlášení poškozeného o dopadu trestného činu na jeho dosavadní život (pokud by toto prohlášení učinil).
- Novela nabyde účinnosti 1. ledna 2025.

(5) NOVELA ZÁKONÍKU PRÁCE A SOUVISEJÍCÍCH ZÁKONŮ

- Poslanecká sněmovna ve 3. čtení schválila novelu zákoníku práce a dalších souvisejících zákonů, která transponuje směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2041 ze dne 19. října 2022. Kromě změn týkajících se minimální a zaručené mzdy by novela měla přinést i změny v kolektivním vyjednávání. O této novele jsem Vás již informovali v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc říjen 2023 a březen a květen 2024.
- Touto novelou by měl být zaveden valorizační mechanismus, kterým by se automaticky zvyšovala minimální mzda. Výpočet by měl být postaven na násobku predikce průměrné hrubé měsíční mzdy na daný rok a vládou určeným koeficientem. Novela aktuálně obsahuje referenční hodnotu, ke které by se měla minimální mzda blížit, a to 47 % průměrné hrubé mzdy. Při určování koeficientu by vláda měla přihlížet zejména k reálné kupní síle průměrné hrubé mzdy.
- Schválená verze novely obsahuje současně zrušení zaručené mzdy, která stanovila minimální mzdové nebo platové ohodnocení ve vybraných profesích nad rámec minimální mzdy. Podle navrhované úpravy by tento institut měl nahradit zaručený plat, který by se nově uplatnil pouze u zaměstnanců ve veřejném sektoru.

- Změny v kolektivním vyjednávání obsahují přesněji upravený proces uzavírání kolektivní smlouvy a účast zaměstnanců na tomto procesu v případě, že u zaměstnavatele působí více odborových organizací, a že se odborové organizace vzájemně neshodnou na společném postupu do 30 dnů od zahájení vyjednávání se zaměstnavatelem. V té chvíli by byl zaměstnavatel oprávněn uzavřít kolektivní smlouvu s jednou nebo více odborovými organizacemi, které mají nejvíce členů s uzavřeným pracovním poměrem u zaměstnavatele, nebo s odborovou organizací, kterou by nadpoloviční většina zaměstnanců vybrala v prohlášení.

(6) NOVELA INSOLVENČNÍHO ZÁKONA A DALŠÍCH ZÁKONŮ

- Poslanecká sněmovna ve třetím čtení schválila novelu insolvenčního zákona, která do českého právního řádu transponuje směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1023 ze dne 20. června 2019, a to ve vztahu k institutu oddlužení. Novela by měla umožnit postihnout neplnění podmínek oddlužení ze strany dlužníka již v průběhu řízení, nikoliv až v jeho závěru. O této novele jsme Vás informovali již v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíce červenec, srpen a září 2023 a duben 2024.
- Novela by měla umožnit insolvenčnímu soudu stanovit lhůtu insolvenčnímu správci pro podání zprávy o průběhu insolvenčního řízení, a to až na 12 měsíců. V souvislosti s touto změnou by měla být také stanovena lhůta k učinění návrhu na prodloužení či zrušení oddlužení, a to v délce 1 měsíce od předložení této zprávy.
- Dále by mělo dojít ke zkrácení intervalu, ve kterém je dlužník povinen předkládat přehled svých příjmů, a to z 6 měsíců na 3 měsíce, přičemž insolvenční soud by mohl rozhodnout o jiném intervalu, který však nesmí překročit délku 12 měsíců.
- Novela také navrhuje zkrácení doby potřebné pro splnění oddlužení z 5 let na 3 roky. Dlužník by pro splnění oddlužení dále nemusel splatit 30 % pohledávek nezajištěných věřitelů, ale dosáhnout předpokládané míry uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů určené insolvenčním soudem v rozhodnutí o schválení oddlužení. V případě, že by dlužník již v posledních 20 letech splnil jedno oddlužení a byl osvobozen od placení zbývajících pohledávek, zůstala by doba pro splnění nového oddlužení pětiletá.
- Měla by být zakotvena povinnost dlužníka uhradit odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce v případě řešení úpadku oddlužením, o čemž by insolvenční soud rozhodl v rozhodnutí o ukončení insolvenčního řízení. V souvislosti s tím by měla být plátcí mzdy dlužníka uložena povinnost provádět srážky ze mzdy za účelem uhrazení zálohy na úhradu odměny a hotových výdajů insolvenčního správce.
- Novela dále zpřesňuje a doplňuje podmínky potřebné pro rozhodnutí o splnění oddlužení. Například by nemělo být možné rozhodnout o splnění oddlužení v případě neukončených incidenčních sporů.
- Novela také zavádí povinnost zaměstnavatelům poskytnout součinnost insolvenčnímu správci v případě, že dlužník u něj byl v pracovním poměru v průběhu 12 měsíců předcházejících začátku insolvenčního řízení. Cílem této spolupráce je zejména lépe určit mzdový potenciál dlužníka a předejít záměrnému snižování příjmů, čímž dochází ke snížení uspokojení pohledávek věřitelů.

(7) NOVELA OBČANSKÉHO ZÁKONÍKU II.

- Vláda předložila poslanecké sněmovně návrh novely občanského zákoníku, která by měla zejména obsahovat zákonnou definici pojmu „domácí násilí“. O této novele jsme Vás již informovali v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc květen 2024.

- Podle navrhované definice by se domácí násilí vyznačovalo: 1) zneužíváním moci či nerovného postavení, 2) kterým by docházelo k zásahům do tělesné nebo duševní integrity, nebo kterým by byla narušena schopnost uspokojovat potřeby své nebo členů společné domácnosti s tím, 3) že oběti by mohli být ti, kteří s osobou dopouštějící se domácího násilí žijí ve společné domácnosti, jsou ve vztahu k ní osobou blízkou, jsou s ní rodiči společného dítěte nebo společně vykonávají rodičovskou odpovědnost.
- Nově by k přítomnosti domácího násilí nebo činu odpovídajícímu úmyslnému trestnému činu měly soudy povinnost přihlížet při rozdělení společného jmění manželů v případě, že se manželé nedohodnou. Stejně tak při rozhodování o svěřeni dítěte do péče jednoho z rodičů.
- Dále by měl obecní úřad v rámci sociálně-právní ochrany zajistit podporu dětem v uplatňování práv poškozených v trestních řízeních, tedy zejména je informovat o právu na ustanovení zmocněnce a právu na náhradu škody a nemajetkové újmy.
- Současně novela obsahuje změny v dalších zákonech (přestupkovém zákoně, zákoně o sociálně-právní ochraně dětí, občanském soudním řádu), ve kterých dochází k sjednocení používané terminologie domácího násilí.

(8) NOVELA ZÁKONA O DANI Z PŘIDANÉ HODNOTY

- Poslanecká sněmovna projednává v 1. čtení novelu zákona o dani z přidané hodnoty, která do českého právního řádu transponuje směrnici Rady č. 2022/542 ze dne 5. dubna 2022, a to ve vztahu k režimu pro malé podniky a sazbám DPH.
- Novela by zavedla vedle tuzemského režimu pro malé podniky tzv. režim přeshraniční. Malé podniky se sídlem v jiném členském státu EU, které za kalendářní rok nepřekročí tuzemský obrat 2 mil. Kč, nebudou v České republice spadat do režimu plátců DPH. Využití tohoto režimu je dobrovolné a je na osobě povinné k dani z jiného členského státu, zda tento režim využije nebo bude postupovat podle stávající právní úpravy. Podmínkou pro využití je registrace do tohoto režimu prostřednictvím svého správce daně. Po zaregistrování má subjekt povinnost podávat čtvrtletní hlášení, ve kterých uvede hodnoty plnění uskutečněné za uplynulé čtvrtletí ve všech členských státech bez ohledu na to, zda v daném členském státě tento režim používá či nikoliv. Avšak v případě, že celkový obrat překročí částku 100.000,- EUR (souhrn obrátů ve všech členských státech), není možné přeshraniční režim pro malé podniky využívat.
- Novela také přináší změny v oblasti výpočtu obratu daňových subjektů. Nyní se obrat počítá za období 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců. Nově se bude obrat počítat za kalendářní rok. Malé podniky, které v průběhu roku překročí obrat 2 mil. Kč v České republice, se stanou plátcem DPH až od 1. ledna následujícího kalendářního roku.
- Novela dále zpřesňuje podmínky v oblasti sazeb daně ve stavebnictví. Nově zavádí také institut vrácení DPH z důvodu bezdůvodného obohacení.

(9) ZÁKON O KONSOLIDACI VEŘEJNÝCH ROZPOČTŮ VE VZTAHU K DPP

- Dne 12. 12. 2023 byl ve Sbírce zákonů vyhlášen zákon o konsolidaci veřejných rozpočtů, o čemž jsme Vás informovali již v předchozích monitorech právních předpisů a judikatury. Od 1. 7. 2024 nabývají účinnosti ustanovení zákona o konsolidaci veřejných rozpočtů, kterými se výrazně mění podmínky pro zaměstnavatele, kteří zaměstnávají své zaměstnance na dohodu o provedení práce (dále jen **DPP**).

- Zaměstnavatelům vzniká povinnost informovat příslušnou okresní správu sociálního zabezpečení do dvacátého dne kalendářního měsíce, který následuje po kalendářním měsíci, ve kterém zaměstnával zaměstnance činné na základě DPP, o uzavření této DPP prostřednictvím předepsaného formuláře.

(B) JUDIKATURA

(1) ROVNÉ ZACHÁZENÍ PŘI MIMOŘÁDNÉM ODMĚŇOVÁNÍ ZAMĚSTNANCŮ (rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 2392/2023 ze dne 16. 4. 2024)

- Nejvyšší soud se zabýval otázkou rovného zacházení se zaměstnanci. Zaměstnavatel se v tomto případě rozhodl vyplatit zaměstnancům mimořádnou odměnu na základě výborných pracovních výsledků a podmínil vyplacení odměny tím, že: 1) zaměstnanci v roce 2021 odpracovali pro žalovanou alespoň 3 měsíce, a 2) pracovní poměr zaměstnance existoval k datu 31. 5. 2022. Žalobkyně splňovala pouze první podmínku, jelikož její pracovní poměr u zaměstnavatele již skončil.
- Nejvyšší soud konstatoval, že taková jednorázová odměna spadá pod tzv. nenárokovou složku mzdy, na kterou vzniká nárok až na základě zvláštního rozhodnutí zaměstnavatele. Toto rozhodnutí závisí pouze na úvaze zaměstnavatele, avšak za současného dodržení zásady rovnosti. Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí uvedl, že postavení bývalé zaměstnankyně a stávajících zaměstnanců ohledně nároku na vyplacení dané odměny není srovnatelné. Zdůvodnil to tím, že mimořádná odměna byla zaměstnancům přiznána (mimo jiné) jako motivace pro další období, což u bývalých zaměstnanců nepřipadá v úvahu. Ačkoli nelze odměňovat zaměstnance za práci odvedenou v budoucnu, jednorázová odměna jako nenároková složka mzdy určitou motivační funkci má. Odlišná situace by nastala např. v případě, že by zaměstnavatel tuto mimořádnou jednorázovou odměnu vyplatil některému z bývalých zaměstnanců, kteří by se nacházeli ve stejném či srovnatelném postavení jako žalobkyně.

(2) K VÝZNAMU PROVÁZANÝCH POHLEDÁVEK (rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 26 Cdo 749/2023 ze dne 22. 5. 2024)

- Nejvyšší soud posuzoval, jaké pohledávky jsou způsobilé k započtení při vzájemném návrhu, a zda je možné je považovat za provázané. V projednávané věci se jednalo o splatnou pohledávku na úhradu smluvní pokuty a splatnou pohledávku na vydání bezdůvodného obohacení.
- Nejvyšší soud dovodil, že za provázané lze považovat v souladu s § 617 odst. 1 o. z. takové pohledávky, které jsou součástí stejného právního vztahu; není významné, zda se jedná o právo na plnění vzniklé ze smlouvy nebo o nárok na bezdůvodné obohacení. Nárok i protinárok se proto musí vztahovat k téže smlouvě nebo k několika smlouvám uzavřeným na základě jednoho nebo několika souvisejících jednání.

KONTAKT

TAUBEL LEGAL, advokátní kancelář s.r.o.

Sokolovská 68/105, 186 00 Praha 8 - Karlín

OFFICE@TAUBELLELEGAL.COM

+420 226 251 055

Taubellegal
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ